

Posudek diplomové práce **Inky Slavíkové** „Zobrazení mužů a žen v literatuře druhé poloviny 19.století z hlediska vlivu rodiny na její členy v jednotlivých životních obdobích“

Diplomová práce Inky Slavíkové „Zobrazení mužů a žen v literatuře druhé poloviny 19.století z hlediska vlivu rodiny na její členy v jednotlivých životních obdobích“ má velmi složitý název, ale tento název dobře odráží velmi specifické téma. Autorka používá propojení několika vědních disciplín, aby postihla změny, které se odehrály v rodinných vztazích prostřednictvím rozboru umělecké literatury.

Diplomantka si dobře uvědomuje, že nemůže literaturu začít využívat rovnou, ale musí udělat určité přípravné práce. Nejprve vysvětluje možnosti využití literárního díla pro různé společensko vědní obory. Jde zejména o psychologii a především sociologii. Odtud pokračuje ve vymezení kritérií pro taková zkoumání a jejich aplikaci ve své práci. Tuto část končí definicemi rodiny na základě různých odborných děl. Třebaže tato část není příliš rozsáhlá ani objevná poskytuje jí vše potřebné pro rozvinutí vlastního tématu. Také již zde se prokazuje, že diplomantka umí dobře pracovat s odbornou literaturou.

Druhá část práce je již věnována tématu, které bude potom dokumentováno na rozboru literárních děl, tj. tématu české rodiny v 19.století a postavení ženy a dětí v rodině této doby. Opírá se zde o historické a sociologické rozborů v dílech významných českých odborníků, které se týkají patriarchální rodiny, postavení ženy a dítěte. Tato teoretická východiska pak podle svých slov ověřuje postavením jednotlivých etap v životě člověka. Určitý problém zde vidím v tom, že vychází opět ze stejných autorů. Markantní je to především na částech, které po sobě bezprostředně následují – 3.3 Postavení dítěte a 4.Dětství. Zároveň se však již zde opírá i o literární díla, a to vnáší do kapitoly nové prvky.

5.kapitola je věnována dospívání a vstupu do manželství. Zajímavé je, že se zde zároveň věnuje studiu drobných sociologicko-historických sond a konfrontuje je s literárními obrazy. Výběr ukázek je dělán s pochopením, ukazuje zkoumané jevy, ale někdy se mi jeví text citacemi přetížený. Na některých stránkách práce je pouze několik řádek autorčina textu, a to ještě v podobě pouhého spojovacího textu pro citáty.

6.kapitola postihuje život v manželství, především sexuální, včetně porodů a těhotenství. Věnuje se také postojům k rozpadům manželství – nevěře a rozvodům. Na románech především autorek (Preissová, Světlá, Krásnohorská) popisuje situace, k nimž při tom docházelo. Svě výklady doplňuje i vzpomínkovou literaturou, o jejíž ceně referovala i v úvodních kapitolách. Končí logicky přirozeným koncem manželství – vdovstvím.

Poslední kapitolu tvoří popis rozdílů v postavení starého člověka nyní a dnes. Zde pracuje především s autory venkovského realismu, tedy v spíš s prostředím výminkářů na chalupách i statečích. Možná by stálo za to, kdyby se zde objevila i díla z prostředí města a také z různých sociálních vrstev. Venkov byl totiž po dlouhou dobu ve svém společenském vývoji opožděn, ba dokonce si na tom i prostřednictvím „svých“ spisovatelů zakládal (např. J.Š.Baar a Jan Cimbura).

Na práci Inky Slavíkové oceňuji zejména její práci s primární a sekundární literaturou a dobrou stylistickou úroveň. Také celkové rozvržení práce je logické a proporčně vyrovnané. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji podle průběhu obhajoby klasifikovat buď stupněm výborně, nebo velmi dobře.

Pro rozpravu při obhajobě navrhuji otázku:

Vidíte nějaké rozdíly ve zkoumané problematice na základě jiného typu literatury, např. z prostředí středních vrstev, nebo městského dělnického obyvatelstva? A popř. jaké?